ALBRICHT

19TH AND 20TH CENTURY MASTER PAINTINGS

De magie van Maastricht

Primeur geeft wow-gevoel

Verrassende aanwinsten

J.C.B. (JAN) SLUIJTERS,
(1881 's-Hertogenbosch - 1957 Amsterdam),
"Liggend naakt (Greet van Cooten)",
olieverf/doek: 34 x 42,5 cm, 1911 (ca),
linksonder gesigneerd "Jan Sluijters"

“

Kunst maakt het mogelijk onszelf te vinden... en tegelijkertijd onszelf te verliezen

”

Thomas Merton

Beste kunstvrienden,

Met genoegen overhandig ik u deze speciale uitgave in een tijd waarin we graag iets van ons laten horen. We beseffen maar al te goed dat iedereen vol ongeduld verlangt naar een nieuw kunstseizoen. Om daarop vooruit te lopen hierbij dit magazine dat we met liefde voor u hebben gemaakt. Wij zijn ervan overtuigd dat je contacten warm moet houden, zeker nu veel beurzen nog in de ijskast staan.

Waarom deze uitgave? 2020 was een bijzonder jaar waarin veel is veranderd. Reden genoeg om meer in beeld te zijn bij u als goede relatie. Dat kunnen we doen met online media en mailings. Toch leek het ons beter op een andere manier van ons te laten horen. Het resultaat: een magazine dat meer is dan de catalogi en brochures die u van ons gewend bent. U leest verhalen over de kunstwereld, een restauratieproject, interviews met o.a. een verzamelaarsechtpaar, en verder ziet u een aantal recente aanwinsten. Zoals werken van Isaac Israels, Mesdag, Sluijters, Gestel en ook Boudin. Want naast onze focus op Nederlandse schilderkunst uit de periode 1880- 1920 hebben wij ook oog voor onze internationale relaties.

Mijn favoriet...? Misschien wel *Amazones op het strand van Scheveningen* door Isaac Israels. Een levendig schilderij met veel beweging en opspattend water. Hij stond dan ook live op de boulevard te schilderen. En plein air, met veel mensen om zich heen. Ook het werk op de cover van dit blad vind ik fantastisch, net als het kleurrijke portret van Guusje, de vrouw van Kees van Dongen. Typische onderwerpen, zeldzaam ook.

Spreekt een specifiek werk in dit blad u aan? Dan is een afspraak zo gemaakt voor een private viewing. Want oog in oog staan met wat de kunstenaar heeft gemaakt blijft toch *the real thing*. Ook al maakt online kunst kijken een enorme opmars, wij opteren altijd voor een persoonlijke ontmoeting met de kunst die ons zo kan bekoren. Of dat nou in Oosterbeek is of tijdens een kunstbeurs. En desgewenst brengen we het werk naar u toe. Dan ziet u vanzelf hoe het staat bij u thuis.

Komende september staat de TEFAF op het programma. Onze 38ste keer alweer. Hopelijk is de lucht dan geklaard en kunnen we weer gasten ontvangen. Het zal een bijzondere editie worden, een ware uitdaging voor de organisatie en standbouwers. Ook tijdens de PAN twee maanden later in Amsterdam zijn we weer van de partij. Een nationaal evenement dat vermoedelijk tamelijk normaal zal verlopen. Misschien zonder massale opening maar wel kleiner en fijner. Verder hebben we mede het initiatief genomen voor Art Affair, een kleinschalige kunstbeurs. Meer daarover leest u verderop in deze uitgave. Eerst nu even lekker bladeren. Ik wens u veel lees- en kijkgenoegen.

Bob Albricht

Cover: I.L. (ISAAC) ISRAELS *(1865 Amsterdam - 1934 Den Haag) "In de Jordaan" (detail),*
Drie vrouwen op de brug van de Herengracht ter hoogte van de Leidsegracht, olieverf/doek: 58 x 70,1 cm, 1894

Bob Albricht en Carol Boender:

“Het gaat om het WOW-gevoel”

Interview Floris Kappelle
Fotografie Bob Strik

Kunstgalerij Albricht is gevestigd in Oosterbeek in het voormalige Raadhuis. Het neoclassicistische Rijksmonument uit 1866 werd enige jaren geleden geheel in oude luister hersteld. Ideaal als locatie voor een kunsthandel met vier toonzalen vol Nederlandse kunst van rond 1900. Museaal van inrichting en zonder meer een voorrecht om hier rond te dwalen. Tussen schilderijen van naam en faam spreken we met Bob Albricht, zoon van oprichter Peter Albricht, en zijn rechterhand Carol Boender. Al zestien jaar houdt zij zich als historicus bezig met documentatie, onderzoek, fotografie en verkoop. Bob richt zich vooral op in- en verkoop. Relatiebeheer doen ze samen. Want een goede relatie houdt jaren stand.

Kwaliteitsnorm essentieel

Carol: “Dat Bob de inkoop doet ligt aan de kwaliteitsnorm die hij samen met zijn vader heeft opgesteld. Van klanten horen we altijd dat er zo’n rust heerst in onze collectie. Alles past bij elkaar. Je ziet als het ware een verbindende factor en dat is essentieel voor de continuïteit van onze collectie. Overigens heb ik volgens Bob een bijzondere smaak. De uitzonderingen, die vind ik leuk. De on-affe werken, schetsen, werken op papier, de weg ernaar toe. Wat ik thuis heb hangen? Bevriende kunstenaars. Hun werk heb ik graag om me heen.”

Nederlandse topschilderijen

Bij Bob thuis hangt een mix van hedendaags, modern en ouder werk: “Dat zijn kunstwerken met veelal een grote emotionele waarde. Gekocht of gekregen bij speciale gelegenheden. Daar geniet ik elke dag van. In Oosterbeek zie je het oudere werk. De focus is gericht op 19e en begin 20ste eeuw Nederlandse topschilderijen. Niet alleen omdat ik mij daar het beste bij voel, ook omdat de meeste handelaren zich steeds meer op een nichemarkt richten. Vooral op een beurs als TEFAF zie je niche-spelers die allemaal superspecialist zijn op hun gebied. Dat rechtvaardigt ook onze deelname. Je weet precies wat je kunt verwachten als je aan onze kunstgalerij denkt.”

Onvoorspelbaar

Hoe kijkt Bob terug op 2020? “Een volkomen onvoorspelbaar en bizar jaar. Het was fantastisch begonnen met een prachtige collectie die we konden presenteren op onze vaste voorjaarstentoonstelling in februari en daarna op de TEFAF. Veel verkocht. Dus we hadden een goed gevoel voor de rest van het jaar. Onze collectie was op orde, de markt was goed, de kopers waren enthousiast en de economie trok aan.. En toen ging het mis. Na een weekje TEFAF Maastricht ging

de stekker eruit en hield alles op. Een groot zwart gat doemde op. Eerst nog de beurs afbouwen. Je bent dan druk met verkochte werken verzenden, exportvergunningen regelen, papierwerk in orde maken. Vrij snel daarna volgen normaliter bezoeken aan klanten door heel Europa. Op een beurs sta je niet alleen om te verkopen, je ontmoet er ook verzamelaars die worden geïnspireerd door wat ze bij ons zien. Tijd dus voor afspraken. Daar zijn we normaal de maand april druk mee. Maar nu niet. Reizen was afgelopen en niemand wist hoe lang het ging duren. Afspraken werden afgezegd, veilingen en beurzen geannuleerd. Er gebeurde helemaal niks meer.”

Succes in de zomer

Wat volgde was een korte periode van rust en de boel afstoffen. Carol: “Toen werden we toch wel wat nerveus. Als dit het was voor 2020, dan werd het een mager jaar. Na twee veel te rustige maanden besloten we iets te doen. Een speciale zomer-openstelling, drie weekenden, twaalf dagen. Normaal gaan we in de zomer met vakantie. Maar nu was de tijd anders. Op afspraak, corona-proof, met speciaal ingepakte koekjes. Ondanks een aantal afbellers die niet goed durfden is dat toch heel goed gegaan. De bezoekers waren enorm gemotiveerd na de eerste lockdown. Men kwam uit het hele land en nogal wat klanten zijn met een nieuw schilderij naar huis gegaan. Best bijzonder want normaal zit je dan op het strand. Nu hadden we

< Het Huys te Oosterbeek, anno 1866

Van klanten horen we altijd dat er zo’n rust heerst in onze collectie

commercieel een heel goede zomer. Oorzaak? Bijna niemand was met vakantie. Dus wat doe je dan? Langs gaan bij een kunsthandel.”

Nieuwe gezichten

Hierdoor ontstond in de zomer een nieuw idee: Art Affair in het Hilton Hotel in Amsterdam. Bob: “Met collega Robert Aronson heb ik deze mini-beurs opgezet voor zes kunsthandelaren. Zo konden we zes keer meer gasten uitnodigen en zagen weer eens nieuwe gezichten. Dat werkte heel goed, in harmonie met de mooie ruimte van het Hilton. De kruisbestuiving die ons voor ogen stond vond plaats met zo’n tweehonderd bezoekers per dag.” Carol: “De sfeer onder de collega’s was geweldig. We zagen bezoekers die speciaal voor de gelegenheid hun beste pak en juwelen uit de kast hadden gehaald. Het voelde als een opluchting die perspectief bood: er kon weer iets met publiek. En voor de buren en binnenlopers waren er twee openbare dagen. Dat werd ook enorm gewaardeerd.”

Online moet makkelijker

Digitale beurzen, hebben die kans van slagen? Bob: “We hebben meegedaan aan Art City. Een Belgisch-Engels initiatief met een digitale kunststad waar je virtueel kon rondlopen en stands bezoeken. Zo’n honderd deelnemers, veelal TEFAF-gerelateerd, hadden daar een uitgewerkte, digitale stand. Onze viewing room zag eruit als een beursstand; met parketvloeren, prachtige grijze muren en spotjes aan het plafond. Je kon inzoomen en werken aanklikken voor een pop-up met toelichting.

Het zag er goed uit maar het werkte onvoldoende. Te weinig bezoekers, te weinig sales. Prachtig gemaakt maar te complex met teveel handelingen. Men wil best online, maar dan moet het makkelijker. Een maand later namen wij tevens deel aan de online beurs van de TEFAF. Een website met één kunstwerk per deelnemer. Driehonderd absolute highlights kriskras door elkaar. Aanklikken en je kreeg een toelichting. Veel makkelijker qua navigeren. En het leuke: veel werken werden verkocht! Kortom, het moet simpel zijn, geen wirwar van objecten. Dan werkt het."

Online kunst kopen

En multi-venue beurzen, gaat dat werken? Bob: "BRAFA in Brussel heeft dat gedaan. Net zoiets als de PAN in Perspectief. Daar komen zeker bezoekers op af maar je mist de kruisbestuiving. Toch hebben wij dit jaar voor het eerst goed online verkocht. Ook aan mensen die het schilderij nooit live hebben gezien. Het zijn vaak wat jongere kopers die dat durven. Die zijn dat gewend. De zintuigelijke waarneming speelt bij hen een kleinere rol. Oudere kopers zijn minder beeldscherm-fähig. Teleurstellingen liggen wel op de loer. Op een scherm kan van alles afwijken: de kleuren, het licht, het formaat. Daarom ga ik bijna altijd met het schilderij op zicht. Dat werkt het beste. Ik kom naar u toe en we hangen het op bij u thuis. Ben dus vaak onderweg, ook voor taxaties, inkoop en verkoop."

De magie van Maastricht

Nieuwe aanwinsten, hoe breng je die onder de mensen? Bob: "Ik houd altijd schilderijen achter om als primeurs te presenteren op de beurzen. Nieuw en nooit eerder vertoond. Die moeten op de opening voor het eerst te zien zijn. Mensen die van verre naar Maastricht reizen moet je het WOW-gevoel gunnen. Daar moeten dingen hangen die je nooit eerder hebt gezien. Liefst uit particulier bezit en al tientallen jaren van de markt. Dat is de magie van Maastricht. Buitengewone kunst. Die houdt het spannend. Daarom komt men naar de TEFAF. Voor *the element of surprise*."

Taxatieservice

Genieten van kunst gaat gepaard met het vertellen van verhalen. Bob: "Daarom geef ik hier lezingen voor allerlei gezelschappen. Van private bankers tot mensen uit de museale wereld en kunst- en serviceclubs. Inclusief rondleiding met verhaal over 19e eeuwse schilderkunst en de kunsthandel. Dat vindt men ook interessant: het verhaal van de kunsthandelaar en hoe hij taxeert. We hebben een 24-uurs whatsapp Taxatieservice. App je een foto met informatie over formaat en schilder, dan krijg je gratis advies en een waardeoordeel. Een heel toegankelijke manier om uit te vinden wat je schilderij waard is. Op die manier krijgen we veel aanbod. Werkt heel goed, echt een toegevoegde waarde. Zo verbinden we traditie met techniek."

Gat in de markt voor kleinere beurzen

Is een totale reset van de kunstwereld onvermijdelijk? Carol: "Ik denk het niet. Hij zal langzaam worden opgeschaald, toch blijft het menselijk contact essentieel. Zeker als je beseft van hoever de mensen komen om een kunstwerk live te zien. Ontmoetingspunten organiseren zal blijven bestaan." Bob: "Er zullen vast beurzen afvallen. En andere zullen zich moeten aanpassen. Zeker nu er minder gereisd wordt. Wellicht ontstaat er een gat in de markt voor wat kleinere beurzen die makkelijk op korte termijn te organiseren zijn. Je zult de kopers moeten gaan opzoeken. Voor een begrip als de TEFAF zie ik zeker toekomst, ongetwijfeld met aanpassingen als meer loopruimte."

Verzamelaars doen wij groot plezier met ons aanbod uit particuliere collecties

Eclectisch verzamelen

Is de strategie van verzamelaars veranderd? Carol: "Voorheen verzamelde men vaak een enkel tijdperk en wilde men hiaten opvullen. Romantiek en de Haagse School bijvoorbeeld. Dan kwam je de mooiste collecties tegen bij verzamelaars thuis. Tegenwoordig verzamelt men vooral eclectisch. Verzamelingen van één kunstenaar of één stroming, dat zie je niet bij de jongere generatie. Die kopen meer in het moment, voor een bepaalde plek. Veel van onze klanten hebben vijf, zes schilderijen, enkele tekeningen en een aantal objecten. Dat is het dan. Niet meer honderden werken zoals vroeger. Wel zie je steeds vaker fotografie en graffiti kunst of *street art* aan de muur. Een Banksy of Warhol naast een zeventiende-eeuwse regent met een witte kraag. Dat wil men vandaag. Het individualisme van vandaag uit zich meer in het eclectische dan in hoeveelheden. Vroeger zei men: hij is verzamelaar. Nu zegt men: hij heeft mooie kunst. Bij jonge vermogende kopers zie je meestal dat ze liever een paar hele goede objecten kopen dan een hoeveelheid minder kostbare werken. Vandaar dat ook onze eigen collectie steeds meer gericht is op topstukken."

Champagne staat klaar

De grote winst van 2020? Bob: "Nog meer persoonlijk contact. Weliswaar zonder het rumoer van de beurzen hebben we toch een heel goed jaar gedraaid. De toekomst zien we dan ook met groot vertrouwen tegemoet. En let op: als de versoepelingen doorzetten zijn wij de eerste die een kunstbeurs organiseren. Want Art Affair is *lean & mean* en wij kunnen razendsnel schakelen. De standbouwers staan te popelen. Het Hilton is er klaar voor. Onze klanten staan op scherp. En onze twaalf handelaren hebben prachtig werk klaarliggen. De champagne staat klaar. Ons gevoel is dus buitengewoon positief."

Onverwachte ontmoetingen

Zullen dingen blijvend veranderen? Carol: "Ja, maar het goede blijft: topkunst en menselijk contact. Want onze missie is dat je hier weggaat met een goed gevoel. Ook al kwam je alleen maar kijken." Bob: "Zelf wil ik schilderijen boven water brengen die decennia lang verborgen waren in particuliere collecties. Dat vind ik het leukste om te doen. Zoeken, traceren en kopen. Of bemiddelen. En werken tot leven brengen: restaureren, schoonmaken, opnieuw laten inlijsten, goed laten beschrijven, mooi fotograferen en uiteindelijk presenteren tijdens een evenement." Daar ontstaan dan onverwachte ontmoetingen die een vonk veroorzaken om topwerken met een nieuwe eigenaar te verbinden. Zo kunnen we nog jaren samen genieten van de schoonheid van kunst."

TEFAF
De magie van Maastricht

In maart 2020 vond de 33ste editie van de TEFAF plaats in het MECC in Maastricht. Deze grootste internationale kunstbeurs ter wereld geldt als de ultieme ontmoetingsplek voor kunstliefhebbers en handelaren. De indrukwekkende lijst deelnemers met 280 gerenommeerde exposanten stond garant voor een gevarieerd en hoogwaardigaanbod uit 7.000 jaar kunstgeschiedenis.
Elk jaar weer slaagt de TEFAF erin een podium te bieden aan de meest exclusieve kunstwerken in de best denkbare setting.

Geen wonder dat de TEFAF al jaren een must is voor zowel particuliere als institutionele verzamelaars uit de gehele wereld.
In 2021 zal TEFAF Maastricht volgens planning plaatsvinden van 11 tot 19 september. Wij kijken er nu al naar uit!

TEFAF MAASTRICHT
2021 11 - 19 september 2021

J.E.H. (JOHANNES) AKKERINGA

(1861 Banka - 1942 Amersfoort)

In de duinen,
olieverf/doek,
60 x 90 cm,
linksonder gesigneerd
"J. Akkeringa"

Johannes Akkeringa is geboren in Nederlands-Indië, op het het eiland Banka bij Sumatra, als zoon van een Nederlandse ingenieur bij de tinmijnen en een Javaans-Chinese moeder. Toen hij nog maar twee jaar oud was overleed zijn vader plotseling en hij werd, samen met zijn broer en zusje naar Nederland gestuurd. Zijn moeder zag hij nooit meer terug. Akkeringa groeide op bij familie in Den Haag te midden van de favoriete onderwerpen van de Haagse School. De duinen, de vissers en hun vrouwen en kinderen en het strand vormden het toneel van zijn jeugd.

Op zijn zeventiende werd hij aangenomen op de Haagse academie. Hij leerde er Willem de Zwart, Floris Verster en Marius Bauer kennen, die net als hij de natuur rondom de stad introkken om te gaan tekenen en schilderen. Deze schilders ontwikkelden er een fris impressionisme met heldere kleuren, waarmee ze zich zouden onderscheiden van de oudere generatie schilders van de Haagse School.

Voor Akkeringa waren de duinen buiten Den Haag niet het decor van het harde, armoedige vissersleven, maar het idyllische landschap waar een gelukkig gezinsleven zich afspeelt. Het leven van de vissers was een favoriet onderwerp, maar anders dan bij de oudere generatie schilders van de Haagse school, zoals Josef Israels. Zijn visserskinderen bouwen zandkastelen, graven kuilen of gaan pootje baden in de zee, terwijl hun moeders in schilderachtige klederdracht netten boeten en hun vaders met hun schuiten in de weer zijn. Later schilderde hij graag theedrinkende gezelschappen in bloemrijke tuinen. Vaak is Akkeringa's belangstelling voor dergelijke onderwerpen verklaard door zijn eigen jeugd als weeskind. Hij stond bekend als familieman en zijn zoons, zijn vrouw en kinderen van vrienden figureren regelmatig op zijn schilderijen.

Het schilderij In de duinen is een bijzonder aantrekkelijk voorbeeld van Akkeringa's talent om de onbezorgde sfeer van een zomerdag voelbaar te maken. De compositie is geraffineerd opgebouwd uit verschillende plans. De voorgrond is gehuld in schaduw. Daarachter, waar de helling van een duin een diagonaal trekt over het schilderij, schittert een duinpan in de zon. Twee meisje spelen er, en worden nauwlettend in gaten gehouden door hun moeder of een gouvernante. In de verte zien we nog enkele figuren en een paar vissershuisjes.

Akkeringa verhuisde vaak, maar bleef meestal in de buurt van Den Haag en schilderde er in zijn directe omgeving. Den Haag groeide en veranderde snel en schilders zochten steeds naar plekken die nog authentiek en ongerept waren. Hij had een tijd een atelier in Loosduinen, dat een paar jaar daarvoor door Vincent van Gogh al aangeprezen was vanwege het maagdelijke duinlandschap. Hier ontstond korte tijd een kunstenaarskolonie die het 'Haagse Barbizon' werd genoemd. Later woonde hij bij de Scheveningse bosjes, waar stadskinderen door hun moeders of kindermeisjes mee naar toe werden genomen om te spelen. Toen Akkeringa in de binnenstad woonde schilderde hij graag de deftige uitspanningen aan de rand van de stad.

Met doordachte composities, een verfijnde toets en zorgvuldig afgestemd kleurgebruik schiep Akkeringa sfeervolle en intieme taferelen die al snel populair werden bij kunstliefhebbers. Door zijn vaste contract bij de Amsterdamse kunsthandel E.J. van Wisselingh & Co kreeg zijn werk ook internationale belangstelling.

H.W. (HENDRIK WILLEM) MESDAG

(1831 Groningen - 1915 Den Haag)

De Scheveningse vissersvloot vaart uit. De bomschuiten zijn door de vissers het water ingesleept en doorkruisen nu de branding, terwijl hun zeilen de eerste wind vangen. De zwaarden zijn nog opgetrokken om over de zandbanken voor de kust te kunnen komen. Het is het spectaculaire moment waarop de logge schuiten plotseling tot leven komen en de vissers met man en macht de vrijgekomen krachten in de hand moeten houden. De schuiten varen zij aan zij de zee op. De diagonale compositie geeft het schilderij een enorme diepte en dynamiek. Opvallend, en ongebruikelijk voor Mesdag, is de gedetailleerdheid waarmee het harde werk aan boord te volgen is. Met zijn grote gevoel voor licht en kleur in de weergave van lucht, de zee en de atmosfeer maakte Mesdag hier de harde zeewind voelbaar.

Dit forse schilderij is een spectaculair voorbeeld van het werk van Hendrik Willem Mesdag, de onbetwiste meester van het Hollandse zeestuk in de negentiende eeuw. Als een van de belangrijkste schilders van de Haagse School was hij de enige die zich vooral richtte op de zee. De wind, de golven en bedrijvigheid van de vissers waren zijn favoriete onderwerpen.

Mesdag is pas laat schilder geworden. Hij werkte op het kantoor van zijn vader, een Groningse bankier, maar droomde ervan kunstenaar te worden. Toen zijn vrouw, Sientje Mesdag-van Houten, zelf later ook kunstenaar, een groot bedrag erfde kon hij zijn droom verwezenlijken. Mesdag schreef aan zijn neef, de beroemde schilder Lourens Alma Tadema: "Ik ben vijf en dertig jaar. Ik heb een vrouw en een kind. Ik ben opgeleid voor den handel, maar daar deug ik niet voor. Ik ben schilder. Help mij." Alma Tadema bracht hem in contact met de landschapsschilder Willem Roelofs, een van de grondleggers van de Haagse School, die in Brussel woonde.

Zoals veel welgestelde Groningers deden in die tijd, bracht ook Mesdag zijn vakantie door op het Duitse Waddeneiland Norderney. Weer terug in Brussel kreeg hij enthousiaste reacties op de zeestukken die hij maakte naar aanleiding van dat verblijf. Mesdag besloot zich te richten op het schilderen van strand en zee en verhuisde naar Den Haag. Aanvankelijk had hij nog weinig succes. Hij werd door de kunstwereld hier beschouwd als amateur. Toen hij echter een gouden medaille won op de Parijse Salon met een van zijn zeestukken, sloeg die mening om. Mesdag werd beroemd en werd een van de best betaalde schilders van het land.

Absoluut hoogtepunt van Mesdags zeeschilderkunst is natuurlijk zijn panorama uit 1881. Op dit monumentale overzicht van het vissersdorp Scheveningen, kunnen we zien hoe de bomschuiten, na hun terugkeer door trekpaarden het strand opgetrokken werden. Aan dat deel van het harde Scheveningse vissersleven kwam in 1904 een eind, met het aanleggen van een haven. Voor de vissers een verbetering, maar niet voor Mesdag. In een interview uit 1906 mopperde hij: "Maar 't bedrijf in Scheveningen is er veel minder op geworden, nu met die vissershaven. Al die nieuwigheden, waar dient het voor? (...) Wat ik daar gemaakt heb zo'n vijf jaar of wat geleden, dat krijg je nooit meer te zien! Da's uit, met Scheveningen is 't gedaan. En als ik 't niet alles nog wist van vroeger, uit die schetsen, -waarachtig dan was 't afgelopen."

***Het uitvaren der Scheveningse loggers**,*
olieverf/doek,
125 x 101 cm, 1898,
rechtsonder gesigneerd
"H.W. Mesdag 1898"

L.F.H. (LOUIS) APOL

(1850 Den Haag -1936 Den Haag)

Winterlandschap,
olieverf/doek,
40 x 60 cm, linksonder
gesigneerd "Louis Apol"

Een paar kleine boerderijtjes liggen onder een dik sneeuwdek te wachten op het voorjaar. De besneeuwde akkers worden omzoomd door kale bomen. Het schilderij ademt vooral stille verlatenheid. Het beperkte palet dat een winterlandschap met zich mee brengt lijkt bij nader inzien niet zo beperkt. We zien toefjes helder groen en bruinrood op de boomstammen en de sneeuw is geschilderd met talloze nuances wit. Het hoge standpunt dat Apol koos zorgt er voor dat we eindeloos ver kunnen kijken.

Al eeuwen vormen wintergezichten een vast genre binnen de Hollandse schilderkunst. Ook Apols leermeester, de romantische landschapsschilder Hoppenbrouwers, was er een meester in. Zijn ijstaferelen zijn fijn geschilderd en gestoffeerd met allerlei figuurtjes. Steevast is er een molen op afgebeeld. Apol deed het anders: bij hem vinden we geen sleetjes en schaatsers en andere ijspret. Hij wilde de natuur weergeven zoals die zich bij winterweer aan ons voordoet, groots en verstild. Als een echte impressionist gaf hij de sfeer van een koude winterdag weer. Het ging hem om de natuur, mensen spelen in zijn werk nauwelijks een rol.

Met zijn besneeuwde landschappen had Apol direct groot succes. Al jong ontving hij prijzen en zijn werk werd aangekocht door het koninklijk huis en het Rijksmuseum. In 1880 beleefde hij de ultieme droom voor een schilder van sneeuwlandschappen. Hij mocht mee op een wetenschappelijke expeditie naar het eiland Spitsbergen op de poolschoener Willem Barents. Op deze reis maakte hij honderden tekeningen en aquarellen van het poolgebied en hij verzamelde voldoende stof om nog jaren op te teren. Tot het eind van zijn leven bleef Apol poollandschappen schilderen. Zestien jaar na zijn reis naar het poolgebied maakte hij voor het Panoramagebouw in Amsterdam een immens doek (15 meter hoog en 115 meter breed) dat het landschap van Spitsbergen liet zien onder de middernachtzon. Toen de bioscoop zijn intrede deed en panorama's uit de mode raakten, is Apols schilderij verwijderd en vermoedelijk verloren gegaan. Weer terug na zijn reis vestigde Apol zich in Velp. Ook op dit schilderij herkennen we de heuvelachtige Veluwezoom in de buurt van zijn nieuwe woonplaats. Die schilderachtige omgeving was al eerder ontdekt. Al in de jaren '50 trokken kunstenaars, meestal uit Den Haag, naar Oosterbeek om daar in de vrije natuur te gaan schilderen. Hier ontstond een schilderskolonie, in navolging van de schilders in het Franse Barbizon. De kunstenaars wilden een eind maken aan de romantische manier van kijken naar de natuur, door deze zo 'eerlijk' mogelijk te benaderen. Ze stelden hun composities niet langer samen in hun atelier, maar legden hun ervaring direct vast, buiten in de natuur. Willem Roelofs, die al eerder in Barbizon was geweest, vestigde zich als een van de eersten in Oosterbeek, gevolgd door Paul Gabriel, Anton Mauve en de broers Maris. Hier legden ze de basis voor een nieuwe stroming in de Nederlandse schilderkunst: de Haagse School. Apol voegde een nieuw facet toe aan die stroming: hij werd de 'winterschilder' van de Haagse School.

P.J.C. (PAUL) GABRIËL

(1828 Amsterdam - 1903 Scheveningen)

Een monumentale molen weerspiegelt zich in het water van een Hollandse poldervaart. De zon staat laag, het is het begin van de avond op een mooie zomerdag. De rimpeling van het water verraadt de stroming, verder straalt het schilderij rust uit. De wieken, die de diagonaal van de oever volgen, verankeren de evenwichtige, klassieke compositie. De heldere kleuren zijn typerend voor het werk van Paul Gabriël, de colorist onder de schilders van de Haagse School.

Paul Gabriël groeide op met kunst. Zijn vader, een beeldhouwer, overleed al toen zijn zoon vijf jaar was. De jonge Paul hielp zijn moeder met het schilderen van portretten om de kost te verdienen voor het gezin. Na zijn opleiding aan de Amsterdamse academie werd hij naar Kleef gestuurd om er les te krijgen aan de Tekenacademie van de beroemde romantische landschapsschilder B.C. Koekoek. Dat beviel niet, en terug in Nederland had hij nog een tijd les in Haarlem. Gabriël ontwikkelde zich echter pas echt als landschapsschilder in het Gelderse Oosterbeek, waar veel Nederlandse kunstenaars in die tijd het buiten schilderen ontdekt hadden.

Gabriël maakte er natuurstudies, vaak van details van takken en bladeren, maar schilderde er ook romantische landschappen. Het buiten werken was er niet zonder risico: toen Gabriël en zijn collega Kruseman van Elten in weer en wind buiten werkten liepen zij beide een oorontsteking op. Gabriël werd er zeer hardhorend door, zijn collega zelfs stokdoof.

Oosterbeek als schilderachtige locatie was ontdekt door Willem Roelofs. Gabriël volgde Roelofs naar diens woonplaats Brussel, waar hij 25 jaar zou blijven. De onderwerpen voor zijn werk bleef hij in Nederland zoeken, het landschap in België boeide hem niet: *"Neen, daar gevoel ik weinig voor; daar is niet die fijne atmosfeer van Holland"*.

Gabriel ging elk jaar drie maanden naar Nederland, om daar in het ruime Hollandse polderlandschap te werken. De polder bij het dorp Kortenhoef heeft hij vaak geschilderd. De molen op dit schilderij bestaat overigens niet meer. In Gabriëls tijd stonden er drie molens. De Achterste Molen, die hier is afgebeeld, brandde af in 1891. Ook de middelste molen is er niet meer. De voorste molen vormt het onderwerp van Gabriels beroemdste schilderij: In de maand juli uit 1889, nu een van de topstukken van het Rijksmuseum in Amsterdam. Die molen, die nog altijd bestaat, heet nu de Molen Gabriël.

Gabriëls werk is bijzonder kleurrijk vergeleken met de andere schilders van de 'grijze' Haagse School. In een brief uit 1901 verdedigde Gabriël zich tegen de kritiek op zijn kleurgebruik: *"Alhoewel ik er zelf wat knorrig uit kan zien houd ik er veel van dat het zonnetje in het water schijnt, maar buiten dat, ik vind mijn land gekleurd en wat mij bijzonder opviel wanneer ik uit den vreemden kwam: ons land is gekleurd sappig vet, (...) Ik heb vreemdelingen dikwijls horen zeggen, die Hollandsche schilders, schilderen allemaal grijs en hun land is groen."*

De Achterste Molen van de polder bij Kortenhoef, *olieverf/doek, 48 x 36 cm, ca 1880, linksonder gesigneerd "Gabriël f"*

Verzamelaars Bert en Willemien Veldman-Marsman:

“Wij geven onze kunst weg aan een paar musea”

Interview Floris Kappelle, fotografie Monique Kooijmans

Verzamelen kent vele vormen en verschijningen. Sommige verzamelaars onderscheiden zich op buitengewone wijze. Zoals Bert en Willemien Veldman-Marsman. Zij hebben zich namelijk toegelegd op het verwerven van kunstwerken die ze uiteindelijk gaan schenken aan Nederlandse musea. Met die musea wordt voorafgaand aan de verwerving overlegd of ze het graag willen hebben. Een onconventionele manier van verzamelen die perfect aansluit bij hun twee doelen: verzamelen wat ze mooi vinden en het ondersteunen van musea. Verzamelen dus om weg te geven. Met dat doel voor ogen staan ze blijmoedig in het leven waarin ze omringd worden door een uitzonderlijke verzameling kunstwerken. Te beginnen in de keuken.

Gezocht en gevonden geluk

In de keuken van huize Veldman-Marsman staat een levensgroot bronzen borstbeeld. Je ziet meteen dat het Bert Veldman zelf is. Vanaf het aanrecht kijkt hij vriendelijk toe hoe zijn vrouw thee zet. Bert: “We zaten eens in een kroeg in Paramaribo toen Erwin de Vries binnenkwam. Niet heel toevallig, want we wisten dat hij daar vaak zat. Eigenlijk was het gezocht geluk… ha! Hij kwam bij ons aan tafel en zei: Wat een mooie kop heb jij, mag ik die kleien? Voor we het wisten zaten we in zijn atelier en ging hij aan de slag. Lang hoefde ik niet te poseren. Erwin kon heel snel werken… en drinken trouwens ook. Wat hebben we gelachen met die man. We zagen Hans van Mierlo daar nog op de grond liggen… een gebeeldhouwde kop…”

Een huis vol kunst

De collectie van Willemien en Bert blijkt geheel verweven met het dagelijks leven in hun huishouden. In ruim drie decennia hebben ze een verzameling opgebouwd om U tegen te zeggen. Eerbiedig betreden we hun huis waar we hartelijk worden ontvangen tussen een keur aan kunstwerken van bekende kunstenaars als Breitner, Henneman, Mankes, Isaac Israels en anderen. Zowel hedendaags als uit de periode die Kunstgalerij Albricht vertegenwoordigt. De hand van Bob is hier niet ver weg. En wat is er mooier dan vertoeven in dit huis? Waar alles met liefde is opgehangen en waar je kunt genieten van alles wat je samen mooi vindt.

De mens in al zijn facetten

In een oogopslag ontvouwt zich de verbindende thematiek: de mens in al zijn facetten. Zowel schilderijen als sculpturen. In de tuin wordt dit concept doorgezet met beelden van Thomas Junghans, Fons Bemelmans, Tjikkie Kreuger en Jos Dirix. Hoe is dat gezamenlijke verzamelen ontstaan? Bert: “We kennen elkaar al een heel leven lang. Op de lagere school had ik een onderwijzer die zelf schilderde, dat vond ik zo mooi. Hij nam ons mee naar het Rijksmuseum. Stonden we voor De Nachtwacht. Dat maakte een diepe indruk. Vanaf dat moment ben ik geïnteresseerd in kunst.”

Willemien: “Mijn kennismaking met kunst begon tijdens de tentoonstelling Sonsbeek Buiten de Perken in 1972. Voor het eerst zag ik wat er gebeurt met een landschap als je daar een kunstwerk in zet. Dat vond ik fascinerend.”

Mooie Breitner

Willemien: “Toen we net getrouwd waren hadden we nauwelijks geld, dus hingen we posters op van gerenommeerde kunstwerken, met een mooie lijst eromheen. Later kochten we een huis en hebben we als eerste schilderijrails opgehangen. We wisten dat we kunst gingen kopen, alleen nog niet wanneer.” Bert: “Onze eerste aankoop was een sculptuur van Paulus Reinhard, *Maroc*. Dit beeld is heel bepalend geweest voor de kwaliteit van de verdere collectie. Daarna volgden twee beeldhouwwerken van de eerste generatie kunstenaars uit het kunstenaarsdorp Tengenenge in Zimbabwe en ons eerste werk van Willem Lenssinck: Happy Dancer.” Willemien: “We zijn begonnen met beelden, daar kwamen later schilderijen bij. Hoe we te werk gaan? We trekken er altijd samen op uit om te kijken. Naar galerieën en musea. Mijn tempo in een museum is wat hoger dan dat van Bert. Onze energieën verschillen maar onze smaken zitten heel dicht bij elkaar. Hoewel, Bert wilde laatst nog een werk verwerven van Breitner… dat vond ik heel lelijk. Dat mag hij dan niet kopen van mij. Als een van ons tweeën iets niet mooi vindt of twijfelt wordt het niet aangeschaft. Dat is de afspraak.” Bert: “Ja, Bob Albricht had nog een hele mooie Breitner hangen… maar helaas.”

Focus

Echt goed kijken naar kunst en afwegingen maken leerden ze van beeldhouwer Willem Lenssinck. Kijken hoe een werk gemaakt is. Wie het heeft gemaakt, wat zijn staat van dienst is. Bert: “We hebben ons echter nooit laten adviseren bij een aankoop. We kiezen altijd zelf. Kwaliteit staat daarbij bovenaan. En onze smaken? Die groeien naar elkaar toe en ontwikkelen zich verder. Kijk maar naar dat schilderij van Leo Schatz: *De schreeuw*. Het verwrongen gezicht. De mens in al zijn verscheidenheid, dat vind ik het leuke.” Willemien: “We vragen ons altijd af: gebeurt er iets met jezelf als je naar kunst kijkt? Raakt het je aan?” Onze focus is gericht op de mens. Dat is de rode draad.”

Kunst gunnen

Welke visie wordt gevolgd? Willemien: “De kunst die wij kopen is niet alleen voor ons op dit moment, maar krijgt ergens een plek als wij er niet meer zijn. Vandaar dat we alleen werk van gerenommeerde kunstenaars aankopen dat ook van waarde is voor de musea die wij begunstigen. Omdat we iedereen gunnen om kunst te kunnen zien en ervan te genieten. Het werk dat wij willen nalaten aan musea moet museaal zijn. Een enkele keer staat het op het verlanglijstje van de conservatoren. Bert: “Als we een werk willen kopen, overleggen we eerst aan welk museum we het op termijn willen schenken en betrekken we de museumdirectie erbij. Het moet in hun collectiebeleid passen. Zo gaan onze juwelen naar het CODA in Apeldoorn. Het gros van de beelden en een deel van de schilderijen gaat naar Museum De Fundatie in Zwolle. Ook Beeldenpark De Havixhorst bij Meppel krijgt een aantal beelden. En Museum Belvédère in Heerenveen krijgt werk van ons.”

Onze energieën verschillen maar onze smaken zitten heel dicht bij elkaar

Jan Mankes thuis en in Belvédère

Bert: “Soms loop je tegen iets heel bijzonders aan. Zoals dit schilderij: *Douwe met spade van Jan Mankes*. In 2007 zagen we voor het eerst werk van Jan Mankes op de tentoonstelling ‘Het Mankes Perspectief’ in Assen. Daar waren we zo van onder de indruk dat we dachten ‘als we zoiets ooit zouden kunnen kopen…’. Mankes is geboren in Meppel, niet ver van waar wij zijn opgegroeid. Hij was een beetje een zonderling en maakte voor ons heel herkenbaar werk. Maar hij is jong gestorven en liet een klein oeuvre na. Zijn werk is zeldzaam. En toen belde Bob. Wij naar Oosterbeek. Daar hing dit schilderij van Douwe, het grootste dat Mankes ooit heeft gemaakt. We vielen er meteen voor. Het toont een oudere man op het land die even uitrust op zijn spade. In de verte een kerkje, een boerderij. Hij doet ons denken aan mijn vader en mijn schoonvader. Dit werk is geschilderd op het land waar nu Museum Belvédère in Heerenveen is gevestigd. Wij vinden het een mooie gedachte dat dit werk daar uiteindelijk komt te hangen. Voordat we het kochten hebben we overlegd met directeur Han Steenbruggen en hem gevraagd wat hij van dit schilderij vindt en of het past in de collectie. Het is de bedoeling dat Belvédère

Douwe met spade, *olieverf/doek, 109 x 66,5 cm, 1915, rechtsonder gesigneerd en gedateerd "Jan Mankes 1915"*

dit werk een paar maanden in bruikleen krijgt. Daarna hangt het weer hier. Het is een ontroerend mooi schilderij."

De mens en het museale

Binnen hun visie en focus kunnen Bert en Willemien vrij denken. Alle denkbare stijlen, stromingen en kunstenaars maken dus kans. Bindend element: de mens en het museale. Willemien: "Verzamelen doen we incidenteel. We bezoeken galerieën, kunstbeurzen en kijken ook online naar kunst. Aankopen doen we alleen als we het werk met eigen ogen en van dichtbij hebben gezien. Belangrijk is dat een werk ontroert. Bijvoorbeeld dit schilderij van Breitner: *Staand naakt voor de spiegel.* Dat zagen we bij Albricht hangen, we vonden het aangrijpend. Het was echter wel een behoorlijk bedrag. Zo'n schilderij, daar kun je in wonen. Dus hebben we wel een jaar of twee nagedacht over de aankoop. Maar nu hangt het hier en we zijn er enorm blij mee. Ook dat portret van Isaac Israels, prachtig. Toen ik dat schilderij voor het eerst bij Bob zag hangen op de PAN lag ik daar 's nachts wakker van. En als dat gebeurt… dan vinden wij dat een goede graadmeter om het aan te schaffen. Als een werk niet ontroert, denk ik niet dat we het kopen. Wij moeten allebei echt geraakt worden. Pas dan maakt het kans."

Fatsoenlijk verzameld

Kunstgalerij Albricht is favoriet: "Wij komen al jaren bij Bob. Hij heeft prachtige, kwalitatief uitstekende werken in de collectie. Wij doen alleen zaken met gerenommeerde kunsthandels. Dan weet je dat het goed zit met de herkomst en de conservering. Verder betrekken we altijd museumdirecteuren bij onze plannen. Aanvankelijk wisten we helemaal niet dat we gingen verzamelen. En dat we al museale stukken in huis hadden. Daar kwamen we achter toen we de collectie lieten taxeren. We vielen van onze stoel. Toen is ook de gedachte opgekomen om een paar musea uit te nodigen om onze collectie te bekijken en de stukken uit te zoeken die in hun collectie passen. Met die musea hebben wij de meeste binding. Zoals Belvedère dat een compleet eigen koers vaart. Ook De Fundatie in Zwolle vinden we een topmuseum. Onder Ralph Keuning is dat helemaal tot bloei gekomen. Hij is hier ook geweest om een keuze te maken. Want in musea komt kunst uiteindelijk tot zijn recht. Dan blijkt dat we toch wel fatsoenlijk verzameld hebben. Wij zijn immers geen kunstkenners."

> Museum Belvédère, Heerenveen
® INBO architecten

Kunst biedt plek aan de weerloosheid van de mens

Kunst als levensbehoefte

Waar let je op bij de aanschaf? Willemien: "Eerst de ontroering, de intuïtieve indruk. En dan doen we aanvullend onderzoek. Is het werk goed? Welke musea hebben werk van deze kunstenaar? Wat is er over hem of haar geschreven? Hoe is het werk gedocumenteerd? Wat is de conduitestaat van de kunstenaar? Hoe is zijn positie op de kunstmarkt? Dat speelt allemaal mee. Bert: "En uiteindelijk is het een inspiratiebron voor ons dagelijks leven. Om mij in harmonie te voelen. De vreugde om hier samen te zitten tussen al die mooie werken. Wij ervaren dat als een verrijking van ons leven."

Ooit willen Bert en Willemien een boek maken over hun collectie, met prachtige fotografie en met hun verhaal bij alle werken. Kunst zien ze als een levensbehoefte. Er staan nog een paar werken op het wensenlijstje. Bert: "Een mooie Israels bijvoorbeeld." Willemien: "Ik heb toch liever iets experimenteels. Van de Zuid-Afrikaan William Kentridge… fantastisch. Ik denk dat de mens weerloos is zonder kunst, en tegelijkertijd biedt kunst een plek aan de weerloosheid van de mens."

J.B. (JOHAN) JONGKIND

(1819 Lattrop - 1891 Côte St.-André)

Hollandser dan dit schilderij is bijna niet denkbaar. Molens en ijspret onder een grandioze wolkenlucht die, traditioneel Hollands, twee derde deel van het doek in beslag neemt.

Toch staat de Nederlandse schilder Johan Barthold Jongkind in Frankrijk bekend als een van de grootste Franse schilders van de negentiende eeuw. In zijn werk vinden we de combinatie van de Hollandse zeventiende eeuw en de negentiende-eeuwse Franse landschapsschilderkunst.

Jongkind is in Nederland nooit zo beroemd geworden als in Frankrijk. Hij werd dan ook ontdekt door een Fransman, de romantische schilder Eugène Isabey. Jongkind had aan de Haagse kunstacademie gestudeerd en werkte daarna een tijd op het atelier van de toen zeer beroemde landschapsschilder Andreas Schelfhout in Den Haag. Isabey nam Jongkind, die net een koninklijke subsidie had gekregen, mee naar Parijs. Jongkind raakte daar meer geïnspireerd door de jonge Franse schilders van de natuur en van de dagelijkse werkelijkheid, de School van Barbizon, dan van de generatie romantische schilders van Isabey. Hij leerde vele kunstenaars kennen waarmee hij dagelijks in de kunstenaarscafés zat om te discussiëren over de ontwikkelingen in de schilderkunst. Door zijn royale inslag en overmatig alcoholgebruik ging het echter mis. Om hem te redden uit zijn financiële- en drankproblemen nam Isabey hem mee naar de spectaculaire kust van Normandië. De grillige rotsen, de brede stranden en de schilderachtige straatjes die hij daar aantrof maakten grote indruk. Jongkind werkte er veel in de open lucht en ontwikkelde zich langzamerhand tot plein air schilder. Zijn olieverfschilderijen werkte hij overigens in alle rust in zijn atelier uit. Hij ontmoette daar ook een andere leerling van Isabey, Eugène Boudin, waarmee hij een hechte vriendschap sloot.

In Frankrijk kreeg Jongkind steeds meer erkenning. Hij ontving een gouden medaille op de Parijse Salon en zijn werk werd als vertegenwoordiger van Frankrijk getoond op de Wereldtentoonstelling in Parijs in 1855. Ondanks dat succes bleef zijn overmatige alcoholgebruik zorgen voor grote schulden. Dat liep zozeer uit de hand dat hij moest vluchten naar Nederland. In de omgeving van Rotterdam schilderde hij er typisch Nederlandse landschappen onder typisch Nederlandse wolkenluchten, die hij naar Frankrijk stuurde en die daar veel succes hadden. In Parijs werd hij gemist. Een journalist schreef over zijn afwezigheid op de Salon: *"Jongkind - een van de afwezigen die het meest een leegte achterlaat - want de kwaliteit van Jongkind is uiterst zeldzaam: hij is eerlijk".*

Jongkinds Franse schildersvrienden organiseerden in 1860 een veiling van werk dat zij voor niets inbrachten. Met de opbrengst kon Jongkind zich zonder schulden vestigen in Frankrijk, het land waar hij zich het meeste thuis voelde. Toch bleef hij een Nederlandse schilder. Tot aan het eind van zijn leven schilderde hij Hollandse landschappen, die in zijn tweede vaderland altijd zeer geliefd bleven. Niet alleen bij het publiek was zijn succes groot: Édouard Manet noemde hem 'de vader van het moderne landschap', Camille Pissarro vond: 'Het landschap zonder Jongkind zou een heel ander aanzicht hebben' en Claude Monet zei: 'Aan hem heb ik de definitieve opvoeding van mijn oog te danken'.

Moulins et patineurs en Hollande, olieverf/doek, 33,7 x 43,2 cm, 1865, rechtsonder gesigneerd "Jongkind"

I.L. (ISAAC) ISRAELS

(1865 Amsterdam - 1934 Den Haag)

Isaac Israels begon zijn carrière als wonderkind. Al op zijn dertiende werd hij aangenomen op de Haagse academie en op zijn zeventiende debuteerde hij op de Parijse Salon. Isaac was de zoon van Jozef Israels (1824-1911), in die jaren de beroemdste Nederlandse schilder. Het schilderen leerde hij vooral van hem. In 1886 ging Isaac naar Amsterdam om er te gaan studeren aan de Rijksacademie, maar werd er al snel weggestuurd omdat hij "als reeds gevormde kunstenaar aan de Academie geheel misplaatst zou zijn." Eenmaal in die stad trof hij een heel andere wereld aan dan die van het wat gezapige Den Haag, de stad van zijn vader. Amsterdam veranderde aan het einde van de 19de eeuw in hoog tempo van ingeslapen provinciestad tot internationaal industrie- en zakencentrum. De stad werd uitgebreid met nieuwe wijken en in de binnenstad verrezen mondaine hotels en theaters. De nieuwe vitaliteit van Amsterdam trok een jonge generatie schrijvers en schilders aan. Niet langer was Den Haag de culturele hoofdstad van Nederland. De Amsterdamse impressionisten waren geïnteresseerd in heel andere onderwerpen dan de oudere generatie, de schilders van de Haagse School. Geen landschappen of uitbeeldingen van het leven van boeren of vissers, maar het leven in de grote stad, ontdaan van alle romantiek.

Samen met collega's als George Hendrik Breitner, Willem Witsen en Willem de Zwart doorkruiste Israels alle hoeken van de stad om te tekenen op straat. Het leven op straat boeide hem bijzonder. Hij tekende en schilderde in de cafés, de danshuizen, de theaters en in de nieuwe grote warenhuizen van de stad.

In deze jaren werkte Israels hard om zich los te maken van de invloed van zijn vader en zijn eigen stijl te ontwikkelen. In trefzekere, snelle notities in zwart krijt probeerde hij het leven in de stad zo karakteristiek mogelijk vast te leggen. Duizenden tekeningen zijn zo ontstaan. Het kostte hem grote moeite: "Iedere morgen sta ik op, vastbesloten om te overwinnen en elke avond geef ik het op", schreef hij in die tijd.

< ***Amazones Scheveningen***, *olieverf op doek, 50,5 x 64 cm, ca 1903 linksonder gesigneerd "Isaac Israels"*

> ***Gezicht vanaf het Damrak richting Warmoesstraat te Amsterdam***, *zwart krijt/papier, 40 x 51 cm, ca 1895, linksonder gesigneerd "Isaac Israels"*

Gezicht vanaf het Damrak richting Warmoesstraat te Amsterdam

Zijn tekening van de bedrijvigheid op het Damrak is een goed voorbeeld van zijn werk in die periode. De oude huizen van de Warmoesstraat op de achtergrond heeft hij gedetailleerd uitgewerkt, maar de hectische activiteit op de voorgrond, waar tegenwoordig de rondvaartboten liggen, is weergegeven als op een bewogen foto. We zien een stoomboot en twee zeilboten, vaten die worden gelost en op een wagen geladen en voorbijgangers die alweer uit beeld verdwijnen voordat we ze goed kunnen bekijken. Deze momentopname van het drukke stadsleven laat zien hoe Israels zich in Amsterdam had ontwikkeld tot virtuoze impressionist.

In deze jaren ging Israels veel om met George Hendrik Breitner. Zij waren vrienden, collega's en concurrenten die wedijverden om een nieuwe draai te geven aan het Nederlandse impressionisme. Zij bewonderden elkaar, waren jaloers op elkaar en probeerden elkaar steeds de loef af te steken, maar inspireerden elkaar ook. Ze oefenden om in losse verfstrepen snel en schijnbaar nonchalant hele voorstellingen neer te zetten en zochten naar nieuwe gezichtspunten. Breitner fotografeerde veel en gebruikte de toevallige composities die zo ontstonden in zijn schilderijen. Israels schetste veel, snel en spontaan en bereikte daarmee een vergelijkbaar effect. Het schilderij 'In de Jordaan' is de momentopname van het bestaan in de grote stad waar beide schilders naar streefden. In kleurige vlekken heeft Israels het gevoel van een kortstondige glimp van drie volksvrouwen die staan te praten op een brug weten te behouden.

Amazones, Scheveningen

Israels reisde graag. Als kind al ging hij jaarlijks met zijn ouders naar Parijs. Hij maakte reizen naar Italië, Spanje en Noord-Afrika om te tekenen en te schilderen. In de jaren '20 bracht hij zelfs enige tijd door in Nederlands Indië. Vanaf 1903 had Israels een eigen atelier in Parijs, waar hij zijn favoriete onderwerpen vond onder modieuze Parijzenaars en zich kon onderdompelen in de moderne kunst die daar te zien was. In de lente van 1913 verruilde hij die stad voor Londen, waar hij een tijd een eigen studio had. Ook hier weer was het leven in de grote stad zijn onderwerp. Hij schilderde er straten vol dubbeldekkers, dames te paard in Hyde Park, danseresjes, en zelfs een serie zwarte boksers.

On the bank of the river Thames

In Richmond schilderde hij twee dames die op een mooie zomerse dag een tochtje gaan maken op de Thames. Een man in een voorschoot, waarschijnlijk de verhuurder van de roeiboot duwt af. Een smalle strook licht op het water leidt ons oog in de verte de rivier op. Richmond-upon-Thames, in het zuidwesten van Londen, is al eeuwen een favoriete bestemming voor de rijkere inwoners van de stad. Er zijn prachtige parken en de rivier de Thames geeft gelegenheid voor boottochtjes en roeiwedstrijden. Een ideale plek voor Israels, die graag de zonnige kant van het leven opzocht. Ook hier weer wist hij een zinderende impressie te geven van een zonnige dag op de rivier.

Guusje van Dongen met Mandoline

Vrouwen waren altijd Israels favoriete onderwerp. Hij maakte portretten van bekende en minder bekende vrouwen, zoals de spionne Mata Hari, de eerste vrouwelijke arts Aletta Jacobs en Jo Van Gogh-Bonger, de schoonzus van Vincent, maar hij tekende en schilderde ook talloze anonieme dienstmeisjes, Amsterdamse straatmeiden, telefonistes en mannequins in warenhuizen. Ook naaktmodellen schilderde hij vaak. Isaac Israels was gewend een snelle karakteristiek te geven van zijn modellen. Zijn vrouwenportretten zijn altijd direct en levendig. Een rake typering moest in één keer op het doek verschijnen. Als het niet meteen lukte begon hij opnieuw in plaats van aan het schilderij door te werken. In 1916 schilderde hij verschillende malen Guusje van Dongen, de vrouw van zijn collega Kees van Dongen. Hij liet haar poseren als exotisch type in kleurige Spaanse dracht, compleet met mandoline. Jozef Israels, Isaacs vader, was in 1911 overleden. Isaac verhuisde terug naar Den Haag en nam het atelier van zijn vader over. Nog onderbroken door enkele reizen, was hij nu meestal te vinden in de stad van zijn vader. Hij was inmiddels een beroemde schilder en kreeg veel portretopdrachten. Hij bleef zich daarnaast wijden aan zonnige strandgezichten en scenes uit het circus, het uitgaansleven en het toneel. "Nederland is per slot een land waar je je 't beste creatief kunt uitleven, omdat er nooit iets is dat afleidt en er nooit iets gebeurt". Isaac Israels overleed thuis, op 7 oktober 1934, twee dagen nadat hij werd aangereden door een auto. Hij liet een nalatenschap na van duizenden schilderijen, tekeningen, aquarellen en pastels.

> ***Guusje van Dongen met mandoline,***
olieverf op doek, 100 x 75 cm, 1916 (ca), rechtsonder gesigneerd "Isaac Israels"

< ***On the bank of the river Thames Richmond-London***,
olieverf op doek, 47 x 61 cm, 1913-1914 (ca), rechtsonder gesigneerd "Isaac Israels"

E. (EUGENE) BOUDIN

(Honfleur 1824 - Deauville 1898)

Anvers, gros temps sur L'Escaut, olieverf/doek 54 x 74,3 cm, 1870-1871, rechtsonder gesigneerd "E. Boudin, Anvers"

De haven van Antwerpen, zwaar weer op de Schelde. De witte kopjes op de golven, de bolle zeilen, de wolken, verscheurd door een vlagerige wind, en als kleurig accent de verwaaide Belgische vlag op het grootste schip, suggereren meesterlijk de ruwe weersomstandigheden. De snelheid waarmee de schepen kriskras door elkaar op de haven afvaren is voelbaar in dit dynamische schilderij van de Franse schilder Eugène Boudin.

Het zijn de laatste jaren van de zeilvaart. In de jaren '70 van de negentiende eeuw, toen Boudin dit schilderij maakte, werd al een groot deel van het vrachtvervoer per stoomschip gedaan. Boudin heeft die moderne tijd zorgvuldig buiten beeld gelaten; het schilderij had ook in de zeventiende eeuw gedateerd kunnen worden. Hij eert daarmee zijn voorgangers, de Nederlandse schilders van water en lucht, zoals Willem van der Velde en Jan van Goyen. De indrukwekkende wolkenhemel, die het grootste deel van het schilderij in beslag neemt, herinnert direct aan de Hollandse zeventiende eeuw.

De zee was Boudins natuurlijke element. Hij groeide op in Honfleur, een havenstadje aan de Normandische kust, als zoon van een kapitein. Als jongen al voer hij mee op het schip van zijn vader en leerde zo de kusten van Europa kennen.

Boudin is nooit opgeleid als schilder. Hij werd lijstenmaker en handelaar in schildersmateriaal in zijn geboortestreek. Zijn klanten waren onder anderen de kunstenaars Jean-François Millet en Gustave Courbet, die hem op het idee brachten zelf schilder te worden. Om het vak te leren ging hij naar het Louvre in Parijs om daar de oude meesters te kopiëren. Daar ging hij tevens om met de schilders van de School van Barbizon die als eersten hun atelier verlieten om buiten rechtstreeks naar de natuur te gaan schilderen. In 1849 reisde hij voor het eerst naar België. Daar zag hij het werk van Nederlandse kunstenaars, zoals Jacob van Ruysdael en Willem van de Velde.

Boudin vestigde zich in zijn geboortestreek en begon steeds meer naam te maken als schilder van strand en zee. Hij werkte als een van de eerste Franse landschapsschilders in de open lucht. Boudin vond dat *"de tijd van de romantici voorbij was. Voortaan moeten we de eenvoudige schoonheid van de natuur zoeken... de natuur zoals die werkelijk is in al haar verscheidenheid en ongereptheid"*. Zijn werk slaat daarmee een brug tussen de romantische en naturalistische kunst van de eerste helft van de negentiende eeuw en het impressionisme. Zijn invloed op die laatste stroming was ook op een andere manier groot. In 1858 ontmoette hij in Normandië de veel jongere schilder Claude Monet die hij aanraadde buiten te gaan schilderen. Belangrijk voor Boudin was ook zijn vriendschap met de Nederlandse schilder Johan Barthold Jongkind. De drie schilders trokken veel met elkaar op en schilderden samen aan de Normandische kust.

Op uitnodiging van een Belgische kunsthandelaar, maar ook op de vlucht voor de Frans-Duitse oorlog, verbleef Boudin in 1870-1871 in België en schilderde er havengezichten in Antwerpen en Brussel, waaronder ook dit schilderij. In de jaren daarna bezocht Boudin, op aanraden van zijn vriend Jongkind, ook Nederland regelmatig. Hij schilderde onder meer in Dordrecht, Rotterdam en Scheveningen.

L. (LEO) GESTEL

(1881 Woerden - 1941 Hilversum)

Op dit charmante schilderij neemt Leo Gestel ons mee op een avondje uit in Parijs. We lopen mee met de stroom theaterbezoekers die het gebouw uitkomt. Op de stoep staat het vol met mensen die de voorstelling bespreken en de laatste roddels uitwisselen. Het licht van het theater stroomt over de elegant geklede mensen in de donkere straat. In de verte zien we de gevels van de huizen die verlicht worden door straatlantaarns. Een van de dames uit het groepje op de voorgrond kijkt ons nieuwsgierig aan, op zoek naar interessantere gesprekspartners. Zij maakt ons nog meer deelgenoot van de scene.

Aan het begin van de 20ste eeuw was Parijs de onmiskenbare hoofdstad van de moderne kunst. Jonge Nederlandse schilders gingen erheen om zich onder te dompelen in alle nieuwe artistieke ontdekkingen die daar werden gedaan. Kees van Dongen, Piet Mondriaan en Jan Sluijters vonden er nieuwe richtingen om in te slaan, maar ook voor een impressionist als Isaac Israels was Parijs zijn tweede thuis.

Ook Leo Gestel was er regelmatig te vinden. Voor hem werden bezoeken aan Parijs een openbaring. Hij werd gefascineerd door het kleurgebruik van de fauvisten en de onderwerpen en composities van de impressionistische schilders en zoog al die nieuwe inzichten gretig in zich op. Na een bezoek aan Parijs in 1911, samen met Jan Sluijters 'om het kubisme te ontdekken' werd Gestel een van de belangrijkste Nederlandse modernisten uit het begin van deze eeuw. Zijn atelier aan de Jan Steenstraat in Amsterdam, de 'Jan Steenzolder', werd een trefpunt waar Nederlandse kunstenaars hun indrukken uit Parijs met elkaar deelden.

In 1907, toen Gestel dit schilderij maakte, was er van alles gaande in de moderne kunst in Parijs. Het kleurige expressionisme van de Fauves vierde hoogtij, een grote tentoonstelling van Paul Cézanne maakte enorme indruk op een jonge generatie latere kubisten, en Picasso schilderde zijn Demoiselles d'Avignon.

In dit schilderij is van al die moderniteit nog niet veel te merken. Wel lijkt Gestel gefascineerd te zijn geweest door de Parijse mode. De personages op het schilderij zijn volgens de laatste mode uitgedost en Gestel lijkt dat iets te hebben overdreven. De heer met zijn onmogelijk hoge boord en zijn hoog opgedraaide snorpunten en de vrouwen met hun onnatuurlijke silhouetten hebben iets karikaturaals. De dames vertonen de toen modieuze s-lijn: met behulp van een *Droit-devant* korset werd de buik naar achteren geduwd waardoor de boezem naar voren kwam en het achterwerk naar achteren.

Gestel had vele talenten en was van alle markten thuis. Hij was niet alleen schilder, maar verdiende aanvankelijk zijn brood als illustrator voor boeken en kranten en voerde vele reclameopdrachten uit. Zijn talent als karikaturist is in ons werk duidelijk te herkennen. Vanwege die veelzijdigheid noemden zijn vrienden hem Leonardo. Hij signeerde voortaan met Leo Gestel, in plaats van zijn eigenlijke naam Leendert, als referentie aan de meest veelzijdige kunstenaar uit de geschiedenis.

Sortie du théâtre, Paris, *olieverf/doek, 49 x 34,5 cm, 1907, rechtsonder gesigneerd "Leo Gestel"*

C.T.M. (KEES) VAN DONGEN

(1877 Delfshaven - 1968 Monte Carlo)

Een acrobate komt naar voren in het voetlicht, haar lichtroze pakje licht op onder de felle schijnwerper. Met haar hand houdt ze haar voet vast achter haar hoofd, zodat haar lichaam een cirkel beschrijft. Het contrast met de schaduwpartijen is extra aangezet door die knalgroen te schilderen en het haar felblauw. De figuur is direct op het karton geschilderd en dat versterkt het gevoel van spontaniteit nog. Dit bijzondere schilderij is een schoolvoorbeeld van het Fauvisme: een kortstondige nieuwe stroming met enorme invloed op de moderne kunst in de eeuw die zou volgen. Het Fauvisme was spontaan en energiek, rauw, vol kleur, zonder diepte en volslagen nieuw. De Fauves braken radicaal met het impressionisme en maakten vorm en kleur los van de realiteit. De Nederlandse schilder Kees van Dongen was er een van de belangrijkste vertegenwoordigers van.

In 1905 toonde Van Dongen zijn werk op de Salon d'Automne, waar jaarlijks de allernieuwste kunst te zien was, samen met onder anderen Henri Matisse, André Derain en Maurice de Vlaminck. Een criticus vergeleek de schilders met wilde beesten (Fauves), waardoor de beweging haar naam kreeg. De ophef was enorm, en de schilders waren op slag beroemd. Van Dongen onderscheidde zich van de andere Fauves doordat hij geen landschappen schilderde, maar zich uitsluitend richtte op de mensen die de Parijse theaters, cabarets en circussen bevolkten. Vooral vrouwen vormden zijn onderwerp: hij werd bij uitstek de schilder van de Parijse *demi-monde*. Hij schilderde ze met hun grote zwartomrande ogen en felrode mond, onmiddellijk herkenbaar als werk van de grootste Nederlands-Franse schilder van de 20ste eeuw.

Kees van Dongen begon zijn carrière in Rotterdam, waar hij een paar jaar studeerde aan de academie. Hij schilderde in de trant van de Haagse School, maar koos zijn onderwerpen uit het rauwe leven in de stad en in de rosse buurt. Zoals veel kunstenaars ging hij regelmatig naar Parijs, maar Van Dongen besloot er definitief te blijven. Na een moeilijk begin ontwikkelde hij zich tot de beroemdste society-schilder van Frankrijk.

In de tijd dat Van Dongen dit schilderij maakte woonde hij in Le Bateau-Lavoir in Montmartre, een vervallen gebouw dat voor de Eerste Wereldoorlog een woonplaats en trefpunt was voor talloze schilders, schrijvers en dichters. Van Dongen ging er wonen in 1905, waarschijnlijk op uitnodiging van Pablo Picasso. Samen gingen ze regelmatig naar het Circus Medrano, dat vlak in de buurt was. Omdat ze er mochten werken tijdens de repetities en gratis toegang kregen bij de voorstellingen had dit circus een enorme aantrekkingskracht op kunstenaars. Al vanaf de bouw in 1875 was het een trefpunt voor de Parijse bohème. Auguste Renoir, Edgar Degas, Georges Seurat en Henri de Toulouse-Lautrec maakten er beroemde schilderijen en aan het begin van de 20ste eeuw was er een nieuwe generatie kunstenaars te vinden: Pablo Picasso, George Braque en Kees van Dongen waren er stamgasten. Een nieuwigheid moet de kunstenaars daar bijzonder hebben geïnteresseerd: het circus werd verlicht met elektrische lampen en er waren spotlights die de artiesten volgden. Van Dongen heeft hier het effect van zo'n schijnwerper geschilderd.

L' Acrobat, *olieverf/ karton op geparketeerd paneel, 78.4 x 51.3 cm, 1907-1909, gesigneerd rechtsonder "Van Dongen"*

Modernistisch kleurgebruik ontluikt na schoonmaak Sluijters

Jan Sluijters schilderde dit bijzondere stuk rond 1910. Het stelt het huis voor in Laren waar hij toen woonde en werkte met zijn vriendin –en latere echtgenote– Greet van Cooten. Een vergelijkbaar schilderij is in het bezit van het Singer Museum te Laren. Met groot genoegen is het schilderij door onze restaurator weer tot leven gebracht. De korte penseelstreek en het fauvistisch kleurgebruik zijn kenmerkend voor de modernistische stijl uit de vroege jaren van het oeuvre van Jan Sluijters. Na conservering en restauratie van het werk kwamen deze uitbundige kleuren weer geheel tot leven. Knap werk, ongelooflijk! Vaak de eerste uitroep nadat de restauratie van een schilderij is voltooid. Een uitroep die drie dingen aantoont: het schilderij was toe aan restauratie, het schilderij zag er vroeger toch wel anders uit, en ten derde: de restaurator heeft zo te zien knap werk verricht. Uiteraard ervan uitgaand dat de oorspronkelijke staat van het schilderij zoveel mogelijk in ere is hersteld.

Restaureren: wat is dat precies? Met restaureren wordt bedoeld het geheel van handelingen om een beschadigd of door de tijd aangetast schilderij terug te brengen in een van tevoren gedefinieerde toestand. Dit klinkt als een nogal omfloerste definitie, maar hij wordt internationaal gehanteerd. Deze omschrijving werd namelijk vastgelegd door de ICOM, de International Council of Museums.

VOOR RESTAURATIE

ACHTERZIJDE

DETAIL VOOR RESTAURATIE VAN EEN KLEINE SCHADEPLEK MET OPSTAANDE LOSSE VERFDEELTJES EN KLEINE LACUNES

SCHILDERIJ OP DE WERKTAFEL TIJDENS DE BEHANDELING VAN DE LOSSE VERFDELEN MET VISLIJM

DETAIL TIJDENS HET VERWIJDEREN VAN HET OPPERVLAKTEVUIL

AFNAME VAN DE VERGEELDE, AANGETASTE VERNIS

HET CONSOLIDEREN VAN DE LOSSE VERFDEELTJES

AANHECHTING EN VLAKKEN VAN DE OPSTAANDE VERFDEELTJES

NA RESTAURATIE

Dit werk van Jan Sluijters is in het verleden verbreed door middel van plaatsing van een plastic strip op het spieraam onder het doek. Zo was de linkerzijde een 4 millimeter verbreed. Deze zijde was met nietjes vastgeniet en met de oude spijkers.
Het doek is losgehaald, waarna de plastic strip mechanisch is verwijderd. De deformaties zijn gevlakt voordat het doek weer op is gespannen met de originele spijkers in de oude gaten.
Op enkele plekken zaten losse verfdeeltjes en kleine lacunes. Deze losse verfdelen zijn gefixeerd met vislijm en met een warme spatel aangehecht, waarbij de opstaande delen zijn geplaneerd.

Nu het schilderij is geconserveerd kan het worden schoongemaakt, waarbij eerst het oppervlaktevuil is verwijderd. Na verwijdering van het oppervlaktevuil is de vergeelde aangetaste vernis afgenomen met Aceton in Iso-Propyl-Alcohol, deels in gel vorm.
De lacunes zijn gevuld, waarna de vullingen zijn gestructureerd zodat de verfstructuur weer doorloopt en zijn deze geretoucheerd.
Afsluitend is een slotvernis aangebracht van Regalrez in Shellsol D40 met Cosmolloïd H80 was om het licht te matteren en Tinuvin als stabiele UV buffer.

J.C.B. (JAN) SLUIJTERS

(1881 's-Hertogenbosch - 1957 Amsterdam)

Een kruik met bloemen op een muurtje met daarachter, diep beneden, een heuvelachtig landschap dat zich uitstrekt tot de oceaan. Het is opvallend dat Sluijters, die bekend staat om zijn uitbundige palet, zijn kleurgebruik in dit zuidelijke stuk meer beperkt lijkt te hebben dan hij deed in het grauwe Nederland. Zinderend blauw en blauwgroen zijn de kleuren die het schilderij overheersen. Omdat het landschap los en schematisch is geschilderd, maar de bloemen en vooral de vaas meer in detail zijn uitgewerkt gaat het boeket niet op in de achtergrond, maar ontstaat juist een groot gevoel van diepte. Een paar dunne takjes steken af tegen de lucht, waardoor dat nog wordt versterkt.

In 1934 reisde Sluijters met zijn vriend, de kunstenaar Ernst Leyden en diens gezin naar de omgeving van Sintra in Portugal. Hij schilderde daar verschillende Portugese vrouwen en een schilderachtige bedelaar, maar ook landschappen en dorpsgezichten. Opvallend is dat Sluijters ook in het buitenland vasthoudt aan een van zijn favoriete onderwerpen: bloemen. Het Portugese landschap vormt niet meer dan de achtergrond, maar wel een bijzondere. Op veel van de bloemstillevens van Sluijters is de achtergrond plat en decoratief: een abstract patroon of een lap stof vormt een kleurig contrast om het onderwerp beter te doen uitkomen. Hier is dat niet zo; bijzonder op dit werk is de oneindige diepte achter het uitgewerkte bloemstuk op de voorgrond.

Zijn kenmerkende kleurgebruik had Sluijters al jaren eerder in het zuiden ontdekt. In 1905 won hij de belangrijkste prijs voor jonge schilders, de Prix de Rome. Deze reisbeurs was bedoeld om in Italië en Spanje de kunst van oude meesters te kopiëren. Sluijters was echter meer geïnteresseerd in de allernieuwste kunst die in Parijs te zien was. Het werk dat hij terugzond naar huis bleek sterk door de Parijse moderne kunst beïnvloed.

De Prix de Rome-commissie verweet Sluijters "een valsch streven naar gewild nieuwe kleurstemmingen en naar ruwe hartstochtelijkheid." Sluijters raakte zijn beurs kwijt, maar had wel in één klap naam gemaakt als grote vernieuwer van de schilderkunst. In de jaren daarop verwerkte Sluijters alle nieuwe -ismen in de schilderkunst: fauvisme, luminisme, en expressionisme, tot hij in de jaren '30 met zijn eigen stijl de beroemdste Nederlandse kunstenaar werd. In contrastrijke, felle kleuren in stoutmoedige verfstreken schilderde hij mooie vrouwen, kleurige landschappen en uitbundige bloemstillevens en maakte portretten van prominente Nederlanders.

Ondanks zijn grote drift om te experimenteren ging het Sluijters nooit om de theorie of artistieke principes. Het was het schilderen zelf waar het om ging en de indruk die de schoonheid van de wereld op hem maakte. "Een ding heb ik nooit kunnen missen: het contact met de natuur, met de herkenbare, natuurlijke vorm." Meer nog dan vorm was het kleur waar Sluijters van bezeten was. En waar in de natuur is een grotere kleurenpracht te vinden dan in een bos bloemen?

Vaas met bloemen in een landschap (Portugal)
olieverf/doek, 93,4 x 75,2 cm, rechtsonder gesigneerd "Jan Sluijters"

J.H. (JOHAN) VAN MASTENBROEK

(1875 Rotterdam - 1945 Rotterdam)

"Ja, het water van de Maas, van onze Nederlandsche rivieren, onder mooie, sterke wolkenluchten, dat is het indrukwekkendste, wat een mensch kan zien. Ik houd van geen tamme boel." Dat is dit schilderij van de Rotterdamse Boompjes zeker ook niet. Overal stijgen wolken stoom en rook op tegen een zinderend blauwe hemel. Een groot deel van het schilderij is uitgevoerd in bruine tonen, sienna en omber, waar de felblauwe kielen van de havenarbeiders en het groen van een walhuisje opvallend tegen afsteken. Voor een moderne Rotterdammer is de plek niet meer te herkennen. Wat nu binnenstad is, was honderd jaar geleden nog havengebied. Als kind al tekende Van Mastenbroek de permanent veranderende Rotterdamse havens. Zijn vader, een kunsthandelaar, vond het beter als zijn zoon huisschilder zou worden dan kunstschilder, maar Van Mastenbroek bleef in zijn vrije tijd tekenen en schetsen op straat en volgde avondlessen op de Rotterdamse academie. Zijn stijl was nog erg geënt op die van de oudere generatie van de Haagse School. Hij werd vaak vergeleken met Jacob Maris en Van Mastenbroek werd zelfs de 'kleine Maris' genoemd. Bij het publiek bleef hij groot succes houden,

Rotterdam, Boompjes
olieverf/doek, 70 x 130 cm, 1927, gesigneerd rechtsonder "J.H. v. Mastenbroek "

maar de kunstkritiek noemde zijn werk steeds vaker ouderwets. Van Mastenbroek trok zich dat aan en slaagde erin zich te vernieuwen. Het schilderij Rotterdamse Boompjes laat goed zien hoe hij er in de jaren '20 in slaagde een modernere stijl te ontwikkelen. Vergeleken met zijn schilderij van de Leuvehaven uit 1901 uit de collectie Albricht, vallen overeenkomsten en verschillen meteen op. Gebleven zijn de blauwe accenten en het panorama-achtige formaat, maar het schilderij uit 1927 maakt een frissere en modernere indruk. Van Mastenbroek heeft zich losgemaakt uit de sfeer van de Haagse School. Van Mastenbroek woonde sinds 1912 in Scheveningen. Toch was hij minder geïnteresseerd in het harde, maar schilderachtige leven van de vissers, zoals zijn Haagse collega's. Het was de Rotterdamse haven die zijn grote onderwerp vormde. Elke week reisde hij met de tram en de trein naar zijn geboortestad om daar te tekenen en te schetsen. Die voorstudies werkte hij later in zijn Scheveningse villa uit: *"Ik genoot altijd dubbel: eerst wanneer ik het buiten zag en teekende en naderhand thuis, wanneer ik het schilderij of de teekening uitwerkte".*

In zijn werk zijn de toenemende bedrijvigheid en de grote technische veranderingen in de Rotterdamse haven van jaar tot jaar te volgen. Aan Algemeen Handelsblad vertelde hij in 1928: *"Alle groote havens heb ik zien graven, alle kades zien bouwen. En altijd maar schetsende heb ik die heele evolutie sinds 1890 meegemaakt en verwerkt, al die jaren door, natuurlijk onder de grootste belangstelling van de Rotterdamsche straatjeugd, maar zonder dat ze me lastig viel. De zeilvaart werd verdrongen door de stoomvaart en veel menschen werden verdrongen door machines. Alles wisselde en veranderde. En mijn werk wisselde en veranderde met alles mede."*

ART AFFAIR inventieve mini-beurs

Een half jaar lang zonder kunstbeurzen. Toen was het nog maar september 2020. Passief zitten wachten op betere tijden, dat zag Bob Albricht niet zitten. Zelf het heft in handen nemen, dat leek hem beter. Tijd dus voor actie om toch een beurs te organiseren. Samen met collega Robert Aronson bedacht hij Art Affair, een kleinschalige kunstbeurs in het Hilton Hotel in Amsterdam. Gastheer Roberto Payer was meteen enthousiast toen het idee hem werd voorgelegd. Als general manager van het Hilton en kunstliefhebber pur sang kon hij zonder omhaal onderdak bieden aan deze bijzondere kunstmanifestatie in de immer stijlvolle Balzaal. Een nieuwe traditie geboren?

Intiem boutique-evenement

Met collega´s van de TEFAF werd binnen *no time* een soort mini-TEFAF opgetuigd, inclusief weelderige boeketten, heerlijke sfeer en dito hapjes. En zes prachtige ingerichte stands van gerenommeerde kunsthandelaren als Jaski Gallery (modern en hedendaags), A. Aardewerk (zilver en juwelen), Aronson Antiquairs (17e en 18e eeuw aardewerk), Bijl-Van Urk (17e eeuw Hollandse Meesters), Kollenburg Antiquairs (18e eeuwse meubelen en decoratieve objecten) en Kunstgalerij Albricht (19e en 20ste eeuwse schilderijen). Een mooie groep specialisten die eendrachtig de krachten bundelden om samen een luxe en intiem boutique-evenement op te zetten waar bezoekers geheel volgens de laatste richtlijnen van de RIVM veilig konden genieten van kunst.

Volgende keer twaalf deelnemers

Wat was het prettig hier te toeven tussen topkunst en gelijkgestemden. Heel even waanden we ons weer op de TEFAF op een mooie maandagmorgen. Louter omringd door liefhebbers en verzamelaars. Vier dagen lang konden relaties van deelnemers zich op uitnodiging vergapen aan de meest bijzondere objecten op hun vakgebieden. En om het niet helemaal uber-exclusief te maken waren twee dagen gereserveerd voor bezoek van buren en andere belangstellenden. Geheel coronaproof met tijdslots en looproutes, het hoort er allemaal bij. Als experiment heeft Art Affair buitengewoon goed uitgepakt. Zo goed zelfs dat het organisatiecomité direct om de tafel is gaan zitten om prolongatie te bespreken. Het concept is zo goed aangeslagen dat aan herhaling niet valt te ontkomen. En nog beter nieuws: de volgende keer twaalf kunsthandelaren, allen TEFAF-deelnemers. De TEFAF-achtige uitstraling blijft, dus gasten kunnen rekenen op een kwalitatief hoogstaand evenement. Wie weet is dit wel de opmaat naar iets nog mooiers en groters.

Iets doen voor relaties

Art Affair mocht ruim 200 bezoekers per dag verwelkomen, een onverwacht goede opkomst. Alles liep op rolletjes, dus dat smaakt naar meer. Er is afgesproken om de volgende editie weer in het Hilton te organiseren. Initiatiefnemer Bob Albricht kan niet wachten: “Ook kan ik me voorstellen dat in de toekomst een editie ergens anders in het land gaat plaatsvinden. Bijvoorbeeld in Utrecht, Den Bosch of Rotterdam, vooral omdat daar op het gebied van klassieke kunst momenteel weinig gebeurt. Bovendien hebben we veel relaties in die regio en daar moet je ook wat voor doen. Kwestie van een goede locatie zoeken en het regelen. We hebben bewezen dat we snel kunnen schakelen. Het enthousiasme is enorm, zowel bij standhouders als bezoekers. Als het niet groot kan, dan doen we het zelf. Groots op een bescheiden schaal. Dan kunnen onze relaties toch genieten van het kunstbeursgevoel dat we zolang hebben moeten missen. Echt contact is ten slotte essentieel voor de kunsthandel.”

> v.l.n.r.: kunsthandelaren Bob Albricht, Mischo van Kollenburg, Robbert van Ham, Esther Aardewerk, Sander Bijl, Emiel Aardewerk en Robert Aronson.

Schilderijen gezocht

Als kunstverzamelaar heeft u misschien een kunstwerk dat niet past in uw collectie of dat u om een andere reden te koop aan wilt bieden. Als u hierover een vrijblijvend gesprek wilt, kunt u contact met ons opnemen om de mogelijkheden te bespreken. Kunstgalerij Albricht is gespecialiseerd in aankoop of bruikleen van representatief werk van gerenommeerde meesters. Bij aankoop of consignatie worden geen kosten voor taxatie of bemiddeling aan de inbrenger in rekening gebracht.

WhatsApp Taxatieservice

"Modern times" vragen om dynamische markten. De kunstmarkt lijkt voor velen behoudend – een baken van rust in hectische tijden, maar ook hier is volop beweging. Om uw ervaring bij Kunstgalerij Albricht zo aangenaam mogelijk te maken zetten we alle moderne communicatiemiddelen in.
U kent ons als kunsthandel die doorgaans langjarige, vertrouwde relaties onderhoudt met haar clientèle en waar persoonlijk contact veelal leidt tot verrassend kunstaanbod. Daarnaast worden ons dagelijks van over de hele wereld per e-mail kunstwerken aangeboden die wij snel op waarde moeten zien te schatten. Daarom hebben wij de 24-uurs WhatsApp-service ingesteld. Hierin vonden wij hét middel om dynamiek en traditie te verenigen. Voor een taxatie en gedegen verkoopadvies kunt u direct foto's en informatie van uw schilderij(en) sturen aan Bob Albricht op +31 (0)654 27 22 27. U ontvangt dan binnen 24 uur een marktconforme taxatie en mogelijk een eerste bod.
U kunt ons uiteraard ook vinden via Facebook en Instagram. Volg het laatste nieuws over onze activiteiten, nieuwe aanwinsten en gerelateerde exposities in Nederlandse musea.

Taxatie

Sinds vele jaren is Bob Albricht door de Federatie van Taxateurs Makelaars en Veilinghouders in roerende zaken benoemd tot Register Taxateur op het vakgebied 19e Eeuwse Kunst en als zodanig erkend geregistreerd (Federatie TMV onder nr. 2010/13) en gecertificeerd door de "Stichting Hobëon/SKO Certificatie"op basis van de Regeling SRZ onder nr. 029645.
De Federatie TMV is de enige beroepsorganisatie van gecertificeerde Taxateurs, Makelaars en Veilinghouders in roerende zaken in Nederland en telt ruim 300 leden. De Federatie heeft o.a. ten doel het behartigen van de beroepsbelangen van de aangesloten taxateurs, makelaars en veilinghouders en het bewaken en bevorderen van de kwaliteit en de vakbekwaamheid van haar leden.

Taxatietarieven t.b.v. verzekering, nalatenschap etc. zijn alsvolgt: Taxatie op locatie (1 uur) € 250,- ex BTW. Daarna € 150,- per uur ex BTW.

Voor informatie betreffende verkoop en taxaties kunt u contact opnemen via +31 (0)26 361 18 76 | +31 (0)654 27 22 27 of per mail via info@albricht.nl.

Enkele memorabele verkopen 2020

L. (LEO) GESTEL

J.C.B. (JAN) SLUIJTERS

P.J.C. (PAUL) GABRIËL

L.F.H. (LOUIS) APOL

K. (KAREL) APPEL

L. (LEO) GESTEL

P.G. (PAUL GUSTAVE) FISCHER

J.B. (JOHAN) JONGKIND

P.F.N.J. (FLORIS) ARNTZENIUS

I.L. (ISAAC) ISRAELS

J.C.B. (JAN) SLUIJTERS

H.W. (HENDRIK WILLEM) MESDAG

L. (LEO) GESTEL,
(1881 Woerden - 1941 Hilversum),
"An Gestel en de violist
Dirk Gootjens (Flirtation)",
pastel/papier: 109 x 84 cm,
1910 (ca), rechtsboven
gesigneerd "Leo Gestel"

K. (KAREL) APPEL

(1921 Amsterdam - 2006 Zürich)

"Figure"

olieverf op doek: 35 x 24 cm, 1960 (ca)

Het kunstwerk is opgenomen in de archieven van The Karel Appel Foundation

Albricht Oosterbeek | Het Huys te Oosterbeek | Utrechtseweg 107 | Postbus 41 | 6860 AA Oosterbeek | Nederland | T +31 (0)26 361 18 76
info@albricht.nl | www.albricht.nl

Deze uitgave is geproduceerd door Kunstgalerij Albricht i.s.m. Tableau Fine Arts Magazine en Drukkerij Coers & Roest.